

สารบัญ

	หน้า
ความหมายของพระราชพิธี รัฐพิธี พิธี	๑๕
พระราชพิธี	๑๕
รัฐพิธี	๑๖
พิธี	๒๑
ข้อพึงปฏิบัติในการเข้าเฝ้าฯ	๒๒
การนั่ง	๒๒
การนั่งในที่เฝ้าฯ	๒๒
การยืน	๒๔
การยืนในที่เฝ้าฯ	๒๔
การยืนเคารพในพิธีที่มีการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี	๒๕
การยืนเคารพในพิธีที่มีการบรรเลงเพลงมหาฤกษ์และเพลงมหาชัย	๒๖
การเดิน	๒๖
การเดินในเขตพระราชฐานหรือในที่เฝ้าฯ	๒๖
การทำเอวางน	๒๗
การทักความเคารพ	๓๐
การถวายคำนับ	๓๐
การถอนสายบัว	๓๓
การถวายบังคม	๓๕
การหมอบกราบ	๓๘
การทำวันทยหัตถ์	๔๒
การทำความเคารพต่อธงชัยเฉลิมพล	๔๒
การปฏิบัติตนในระหว่างเข้าเฝ้าฯ	๔๕
การเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธี	๔๕
กรณีเป็นงานนั่งเฝ้าฯ	๔๕

กรณีเป็นงานยื่นเฝ้าฯ	๔๓
กรณีมีพิธีสงฆ์	๔๓
กรณีการอ่านประกาศกระแสพระบรมราชโองการ	๕๔
กรณีการเวียนเทียนสมโภชนพปลุมนหาเสวตฉัตรสิริราชกกุธภัณฑ์	๕๕
กรณีเสด็จพระราชดำเนินประทับกษิณพระอุโบสถ	๕๖

การเข้าเฝ้าฯ ในรัฐพิธี

การเข้าเฝ้าฯ ในพิธีทั่วไป

การเข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ หรือน้อมเกล้าฯ ถวายสิ่งของ	๖๔
การเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานสิ่งของ	๖๘
การเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล	๗๒
การเข้าเฝ้าฯ ในงานพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำ	๘๐
การเฝ้าฯ ส่งและรับเสด็จในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน แปรพระราชฐาน และการเสด็จพระราชดำเนินไปประทับแรม	๘๑
การเฝ้าฯ ส่งและรับเสด็จในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน เยือนต่างประเทศ	๘๕
การเฝ้าฯ ในพิธีต้อนรับพระราชอาคันตุกะ	๘๖
การเฝ้าฯ ในพิธีส่งพระราชอาคันตุกะ	๘๕
การลงนามถวายพระพร	๕๐

ข้อควรปฏิบัติของคณะรัฐมนตรีเมื่อได้รับหนังสือแจ้งจาก
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับกำหนดการเข้าเฝ้าฯ
และการปฏิบัติภารกิจในโอกาสต่างๆ

การร่วมในพิธีในกรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้บุคคลอื่นเป็นผู้แทนพระองค์

คำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธี

หมายกำหนดการ กำหนดการ และหมายรับสั่ง	๕๖
ลำดับปรกรณ์ และทรงหลังทักษิโณทก	๕๘
ถวายอนุโมทนา และถวายอดิเรก	๕๕
เดินประทับกษิณ เดินเทียน เวียนเทียน	๑๐๑

เครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์	๑๐๓
พระบรมวงศานุวงศ์ พระราชวงศ์ และเจ้านาย	๑๑๗
วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเสด็จพระราชสมภพ และวันประสูติ	๑๑๘
พระชนมพรรษา พระชนมายุ พระชันษา	๑๑๙
พระราชสาส์น และอักษรสาส์น	๑๒๑
พระราชอาคันตุกะ และอาคันตุกะ	๑๒๒
พระบรมราชูปถัมภ์ และพระบรมราชานุเคราะห์	๑๒๓
พระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมฉายาสถิตลักษณ์	๑๒๔
หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ และพระบรมรูป	
พระราชนิพนธ์ พระราชหัตถเลขา และลายพระหัตถ์	๑๒๕
พระที่นั่ง พระราชอาสน์ พระโอรส พระที่ และพระแทน	๑๒๖
ทรงพระดำเนิน เสด็จ เสด็จพระราชดำเนิน เสด็จประพาส	๑๒๗
เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐาน	

การกราบบังคมทูล กราบทูล และทูลในโอกาสต่างๆ ๑๒๘
และราชาศัพท์ที่ควรทราบ

การกราบบังคมทูล กราบทูล และทูลในโอกาสต่างๆ ๑๒๘

การกราบบังคมทูล กราบทูล และทูลด้วยวาจา ๑๒๘

ตัวอย่างคำกราบบังคมทูล ๑๓๑

การกราบบังคมทูลในโอกาสหรือกรณีต่างๆ ๑๓๖

คำขึ้นต้นและคำลงท้ายในการกราบบังคมทูล ๑๓๘

กราบทูล และทูลด้วยวาจา

คำรับในการกราบบังคมทูล กราบทูล และทูล ด้วยวาจา ๑๔๑

ข้อพึงปฏิบัติและข้อควรระวังในการกราบบังคมทูล ๑๔๒

และการสนทนาเมื่ออยู่เฉพาะพระพักตร์ เขตพระราชฐาน
และมณฑลพิธี

การกราบบังคมทูล กราบทูล และทูล เป็นลายลักษณ์อักษร ๑๔๓

การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้าย ในการเขียนหนังสือ ๑๔๓

ตัวอย่างหนังสือกราบบังคมทูล กราบทูล และทูล ๑๔๖

การจำหน่ายของหนังสือ ๑๕๖

ACC NO. 0875
DATE RECEIVED 11 ก.ย. 2546
CALL NO. ๓๖๐ ๘๖๑๖

ราชาศัพท์ที่ควรทราบ	๑๕๘
พระราชดำรัส พระราชกระแส พระบรมราชโองการ	๑๕๘
พระบรมราชโองการ พระราชปฏิสันถาร และพระราชปุจฉา	
ทูลเกล้าฯ ถวาย และน้อมเกล้าฯ ถวาย	๑๖๐
การใช้คำว่า “ทรง” “มี” และ “เป็น” ในคำราชาศัพท์	๑๖๒
การใช้คำว่า “ใน” แทน “ของ” ในประโยคราชาศัพท์	๑๖๓
ราชาศัพท์เกี่ยวกับเครื่องใช้ทั่วไปที่ควรทราบ	๑๖๔
ราชาศัพท์เกี่ยวกับร่างกายที่ควรทราบ	๑๖๖
ราชาศัพท์เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายที่ควรทราบ	๑๖๗
ราชาศัพท์เกี่ยวกับเครื่องประดับที่ควรทราบ	๑๖๒
ราชาศัพท์เกี่ยวกับอาหารและเครื่องภาชนะใช้สอย	๑๖๓
ในการรับประทานที่ควรทราบ	
ราชาศัพท์เกี่ยวกับกริยาหรืออาการต่างๆ ที่ควรทราบ	๑๖๕

การแต่งกายในการเข้าเฝ้าฯ	๑๖๕
เครื่องแบบปกติขาว	๑๖๕
เครื่องแบบเต็มยศ	๑๖๘
เครื่องแบบครึ่งยศ	๑๖๙
การแต่งกายสำหรับข้าราชการนอกประจำการ	๑๗๐
การแต่งกายสำหรับบุคคลซึ่งไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับ	๑๗๒
ของทางราชการกำหนดให้มีเครื่องแบบเฉพาะ	
รายละเอียดการแต่งกายและการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์	๑๗๖
ตามหมายกำหนดการ	

ดรรชนี	๑๙๙
บรรณานุกรม	๒๒๒